

Bogusława Smreczyńska

Zator

TOWARZYSTWO MIŁOŚNIKÓW ZIEMI ZATORSKIEJ

Towarzystwo Miłośników Ziemi Zatorskiej jest stowarzyszeniem działającym na podstawie przyjętego statutu i zarejestrowanym zrzeszeniem posiadającym osobowość prawną. Terenem działania Towarzystwa jest obszar obejmujący miasto i gminę Zator. Skupia w swych szeregach głównie mieszkańców Ziemi Zatorskiej popierających cele i zadania Towarzystwa, ale jest otwarte dla każdego, kto chciałby idee te razem z nim realizować.

Towarzystwo w minionym roku brało udział w projekcie historycznym realizowanym przez Muzeum Pamięci Mieszkańców Ziemi Oświęcimskiej pt. „Usłyszeć zapomniane głosy – losy mieszkańców ziemi oświęcimskiej w I połowie XX w.” Celem projektu było stworzenie przez zespoły biorące w nim udział cyklu wystaw prezentujących losy mieszkańców ziemi oświęcimskiej. Projekt składał się z dwóch etapów: pierwszy o charakterze warsztatowym; drugim była samodzielna praca nad organizacją wystawy – wybór tematu, gromadzenie materiałów historycznych, opracowanie scenariusza, lokalizacja wydarzenia, przygotowanie i promocja. Trzyosobowy zespół z Zatora: panie z Towarzystwa Miłośników Ziemi Zatorskiej: Bogusława Smreczyńska, Ewa Koczurkiewicz i Magdalena Zachara, przygotował wystawę oraz 16-stronicowy, bogato ilustrowany katalog w formie folderu. Wernisaż odbył się 22 kwietnia 2022 roku w Galerii Szklanej w Zatorze. Zgromadzono wiele zdjęć, dokumentów oraz przedmiotów, które służyły lekarzowi Fryderykowi Rużiczce.

Przybliżono postać czeskiego lekarza, który urodził się w 1873 roku w miejscowości Drašetice. Po maturze w gimnazjum w Pradze, aby móc studiować medycynę, uzyskał stypendium armii austriackiej, które zobowiązywało go później do pracy w wojsku. Był lekarzem wojskowym w różnych garnizonach monarchii austro-węgierskiej.

W Niepołomicach służył w koszarach, przynależących do 13. Pułku piechoty w Krakowie, które istnieją do dziś. Doktor Rużicka, muzykalny z natury, należał do chóru w Niepołomicach, prowadzonego przez tamtejszego lekarza Tadeusza Majewskiego. Próby chóru odbywały się w zamku myśliwskim królów polskich. Tam poznał nauczycielkę Marię Pruchniewicz, z którą ożenił się 31 stycznia 1907 roku. Owocem tego związku było dwoje dzieci: syn Jarosław (ur. 1908) i córka Krystyna (ur. 1909).

sprawozdania
– kronika

Wystawa poświęcona Fryderykowi Rużiczce w Galerii Szklanej w Zatorze

Po wybuchu wojny Rużicka został komendantem szpitala wojskowego w Wadowicach. W roku 1917 został mianowany komendantem czterech szpitali barakowych dla żołnierzy chorych na jaglicę (trachoma). Ośrodki te znajdowały się w Podolszu, Jankowicach, Dworach i w Piaskach pod Krakowem. W tym czasie doktor wraz z rodziną przeniósł się do Zatora. Po zakończeniu wojny szpitale zlikwidowano, a Rużicka został przeniesiony na emeryturę w randze majora.

Na emeryturze praktykował prywatnie leczenie chorych oraz pełnił obowiązki lekarza miejskiego i kolejowego, także przez pewien okres w Kasie Chorych. Mimo tak wytężonej pracy znajdował czas na udział w życiu kulturalnym i społecznym Zatora. Był współzałożycielem teatru amatorskiego, strzelnicy, kortu tenisowego oraz działaczem Czytelni Zatorskiej. Z pasją gromadził i opracowywał materiały historyczne związane z dziejami miasta. Jego uwagę zwróciły dawne akta miejskie, sięgające czasów Konfederacji Barskiej. Wynikiem tego zainteresowania było kilka odczytów, z których dwa miały tytuły: *Z dziejów dawnego Zatora* i *Błażej Stanecki urzęduje*. Opracowania te niestety zaginęły. W latach 30. XX wieku Rużicka założył Koło Miłośników Historii Zatora i Muzeum Miejskie, do którego przekazał zebrane dokumenty i eksponaty. Swoimi datkami wspierał również osoby ubogie. Można o nim powiedzieć wiele dobrego, jest to piękna postać – Czech a sercem zatorzanin. W swoim sprawozdaniu z muzeum skierowanym do burmistrza 20.06.1949 roku zawarł informację dotyczącą dyplomu obywatelskiego nadawanego w XIX wieku patriotom zatorskim. Pisał, że jest to unikat (w nagłówku umieszczona jest rycina przedstawiająca dawny wygląd wschodniej części rynku wraz z kościołem i pałacem), znajdujący się w mieszkaniu Stanisława Wichmana i dlatego prosił fotografa Władysława Gołębia o wykonanie na jego koszt zdjęcia dokumentu dla muzeum. Prośba ta nie została spełniona, dlatego zalecał,

by Zarząd Miasta wystąpił o podarowanie tego dyplomu do muzeum. Zalecenia tego też nie wykonano.

W roku 2021 zdarzyła się rzecz niesamowita – p. Marian Kurzak, remontujący stary dom przy ul. Spadzistej, odnalazł właśnie taki dokument pochodzący z 1872 roku. Przeprowadzona została konserwacja dyplomu celem zachowania go dla społeczności zatorskiej. I tak po wielu latach marzenie Rużiczki, dzięki szczęśliwemu zbiegowi okoliczności, zostało zrealizowane.

Członkowie TMZZ wzięli również udział w programie „Małopolska Lokalnie”, wspierającym mieszkańców województwa małopolskiego, którzy angażują się w działania na rzecz rozwoju i wzmacniania lokalnych społeczności. Uczestniczą w szkoleniach, a następnie przygotowano wniosek „rozwojowy”, mający na celu doposażenie sprzętowe Towarzystwa. Po ocenie formalnej, zgodnie z regulaminem, projekt przedstawiono osobiście komisji konkursowej.

W marcu 2022 roku TMZZ ogłosiło konkurs dla uczniów szkół podstawowych pt. „Ja i Mała Ojczyzna – Zator i genealogia rodzinna”. Celem konkursu było: wzmacnianie poczucia lokalnej, regionalnej więzi oraz tożsamości, rozwijanie zainteresowania kulturą, tradycjami i walorami przyrodniczymi własnego regionu oraz rozwijanie uzdolnień i zainteresowań uczniów, wyzwalanie u nich twórczego myślenia. Na konkurs wpłynęło 9 prac z trzech

sprawozdania
– kronika

szkół podstawowych, jedna praca w wersji elektronicznej, pozostałe w formie lapbooków. Prace zostały ocenione przez powołaną komisję, a w Dzień Dziecka wręczono nagrody wszystkim uczestnikom konkursu.

1 czerwca 2022 roku członkowie TMZZ zostali poinformowani o uzyskanym dofinansowaniu w Lokalnym Programie Grantowym Małopolska Lokalnie Powiat Oświęcimski w wysokości 6 tys. zł. Zakupiony sprzęt pozwoli między innymi wykonać skany wartościowych historycznie zdjęć i dokumentów, dotyczących historii i sylwetek ziemi zatorskiej, celem szerszego udostępnienia.